

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı:2010/35 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2013/105

Karar Günü:25.9.2013

R.G. Tarih-Sayı:26.10.2013-28803

I- MALİ DENETİMİN KONUSU

Yeşiller Partisi 2009 yılı kesin hesabının incelenmesidir.

II- İLK İNCELEME

Yeşiller Partisi 2009 yılı kesin hesabının ilk incelemesi sonucunda, işin esasının incelenmesine 25.9.2013 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

III- ESASIN İNCELENMESİ

Yeşiller Partisinin, Anayasa Mahkemesine verdiği 2009 yılı kesin hesap çizelgeleri ile dayanağını oluşturan defter ve belgeler üzerinde yapılan inceleme sonuçlarını içeren Raportör Zekeriya AYDIN tarafından hazırlanan esas inceleme raporu, Anayasa ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun ile 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'nun ilgili kuralları, bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Denetimin maddi öğelerini oluşturan defter ve belgelerde, Partinin 2009 yılı gelirleri toplamının 38.997,97 TL, giderleri toplamının 36.006,66 TL olduğu ve 2.991,31 TL nakit mevcudunun 2010 yılına devrettiği anlaşılmaktadır.

Partinin 2009 yılı kesin hesapları Merkez Yürütme Kurulunun 29.5.2010 gün ve 33 sayılı kararı ile kabul edilerek onaylanmıştır.

Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı ile parti kayıtlarına göre Partinin Genel Merkez ile Ankara Çankaya, Antalya Konyaaltı, İzmir Konak, İstanbul Beyoğlu ve Kadıköy, Tekirdağ merkez ve Bursa Osmangazi ilçe teşkilatları bulunmaktadır.

Parti Genel Merkezinin 2009 yılı gelir ve gider belge asıllarının sunulması 24.1.2013 günlü yazı ile istendiği hâlde sunulmamıştır.

Partinin faaliyetini sürdürdüğü Genel Merkez ve 7 ilçeye ait yerlerin kira ve mülkiyet durumu ile kiralanan yerlere ait ödemelerinin nasıl yapıldığının bildirilmesi, İstanbul Kadıköy ve Bursa Osmangazi ilçe teşkilatlarının elektrik, su, ısınma, telefon gibi genel yönetim giderleri ile Ankara Çankaya, İzmir Konak, Antalya Konyaaltı ilçe teşkilatlarının kira ile elektrik, su, ısınma, telefon gibi genel yönetim giderlerinin nasıl karşılandığının açıklanması istendiği halde istenen bilgi ve belgeler gönderilmemiştir.

Siyasi partilerin faaliyetlerini yürüttükleri genel merkez, il, ilçe veya belde başkanlıklarına ait binaların ya kendi mülkü veya kira olması gerekir. Şayet parti yetkililerine ait binalarda siyasi parti faaliyette bulunuluyor ise (genel merkez, il, ilçe veya belde teşkilatının faaliyette bulunduğu binalar) bu takdirde kira sözleşmesi düzenlenerek isabet eden tutarın partiye bağış olarak kaydedilmesi gerekir.

Parti ilçe teşkilatları faaliyette olduğuna göre, bu yerin en azından yönetim giderlerinin (kira, su, elektrik, telefon, kırtasiye vb.) olması gerekir. Yönetim giderlerinin hesaplarda görülmemesi kayıt dışı gelir ve gider oluşturulmuş olduğunu göstermektedir. Bu durumda 2820 sayılı Kanun'un 69. maddesindeki bir siyasi partinin bütün gelirlerinin, o siyasi partinin tüzel kişiliğinin adına elde edileceği ile aynı Kanun'un 70. maddesindeki bir siyasi partinin bütün giderlerinin o siyasi partinin tüzel kişiliğinin adına yapılacağı hükmüne aykırı davranılmıştır.

Mahkemeye istenen bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider oluşturulması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin (c) fıkrasına istinaden gerekli işlemlerin yapılmasını temin için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulması gerekir.

A- Gelirlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Gelirleri

Parti Genel Merkezinin gelirleri 7.393,30 TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 2.577 TL'si üye yıllık aidatı, 2.500 TL'si bağışlar, 2.194,30 TL'si diğer teşkilatlardan aktarılan ve 122 TL'si geçen yıldan devreden nakitten oluşmaktadır.

2009 yılı için 2820 sayılı Kanun'un 66. maddesine göre yasal bağış sınırı 23.470 TL olup, söz konusu yılda yasal bağış sınırı aşılmamıştır.

2009 yılı gelirleri arasında yer alan 7.271,3 TL'nin belgeye dayanması gerekir.

2820 sayılı Kanun'un '*Gelirlerin Sağlanması Usulü*' başlıklı 61. maddesinde, '*Sağlanan gelirin türü ve miktarıyla, gelirin sağlandığı kimsenin adı, soyadı ve adresi, makbuzu düzenleyen kişinin sıfatı, adı, soyadı ve imzası, makbuzda ve dip koçanlarında yer alır.*'; 76. maddesinin üçüncü fıkrasında da '*Bu Kanunun 69 uncu maddesinde belirtilen esaslara aykırı olarak bir siyasi partinin tevsik edilmeyen kaynaklardan gelir sağladığı anlaşılırsa, Anayasa Mahkemesi kararıyla bu gelir Hazineye irat kaydedilir.*' denildiğinden, Partinin 2009 yılı içinde elde ettiği ve belgelendiremediği 7.271,3 TL'nin Hazineye gelir yazılması gerekir.

2- İl Örgütleri Gelirleri

Partiye ait 7 ilçe örgütünün gelirleri 31.604,67 TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 180 TL'si üye giriş aidatı, 1.467,50 TL'si üye yıllık aidatı, 10.215,33 TL'si bağış, 20 TL'si yayın geliri, 3.424,84 TL'si Genel Merkezden ve ilçelerden yapılan aktarımlar ile 331 TL'si geçen yıldan devreden nakitten oluşmaktadır.

İl örgütleri 2009 yılı kesin hesap çizelgelerinin gelir bölümü üzerinde yapılan incelemede, gelirlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

B- Giderlerin İncelenmesi

1- Genel Merkez Giderleri

Parti Genel Merkezinin 2009 yılı giderleri 7.384,48 TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 28,32 TL'si kırtasiye ve büro giderleri, 80,27 TL'si haberleşme giderleri, 2.420 TL'si kira giderleri, 566,90 TL'si vergi, sigorta, noter giderleri, 3.346 TL'si teşkilata yardım giderleri, 222,99 TL'si çeşitli giderlerden oluşmaktadır.

Parti Genel Merkezinin 2010 yılına devreden nakit mevcudu 8,82 TL'dir.

2820 sayılı Kanun'un 76. maddesinin dördüncü fıkrasında, belgelendirilmesi gerektiği hâlde belgelendirilmeyen parti giderleri miktarınca parti malvarlığının Anayasa Mahkemesi kararıyla Hazineye gelir kaydedileceği, 70. maddesinin ikinci fıkrasında ise beş milyon (2009 yılı için 58,65 TL) liraya kadar harcamaların makbuz veya fatura gibi bir belge ile tevsik edilmesi zorunlu olmadığı belirtildiğinden bu miktarı geçen harcamaların fatura veya makbuz gibi belgelerle tevsik edilmesi zorunlu olduğu belirtilmiştir.

Bu bağlamda belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen 7.384,48 TL tutarındaki Parti malvarlığının Hazineye gelir yazılması gerekir.

2- İl Örgütleri Giderleri

Partiye ait 7 ilçe örgütünün 2009 yılı giderleri 28.621,88 TL olarak gösterilmiştir.

Bunun 4.791,7 TL'si personel giderleri, 200,8 TL'si kırtasiye ve büro giderleri, 1.563,37 TL'si haberleşme giderleri, 300 TL'si taşıma giderleri, 10.130 TL'si kira giderleri, 1.365,89 TL'si ısıtma aydınlatma ve temizlik giderleri, 4.432,76 TL'si vergi, sigorta, noter giderleri, 171,84 TL'si araştırma geliştirme ve eğitim giderleri, 79,5 TL'si bayrak rozet ve afiş giderleri, 2.361,15 TL'si diğer teşkilatlara yardım giderleri, 3.224,87 TL'si çeşitli giderlerden oluşmaktadır.

Parti il örgütlerinin 2010 yılına devreden nakit mevcudu 2.982,49 TL'dir.

Parti il örgütlerinin 2009 yılı kesin hesap çizelgelerinin gider bölümü üzerinde yapılan incelemede, giderlerin 2820 sayılı Kanun'a uygun olduğu sonucuna varılmıştır.

C- Parti Mallarının İncelenmesi

Partinin sunduğu belgede 2009 yılında taşınmaz mal ile değeri 100 Türk lirasını aşan taşınır mal, menkul kıymet ve her türlü hakların edinilmediği anlaşılmaktadır.

IV- SONUÇ

Yeşiller Partisi 2009 yılı kesin hesabının incelenmesi sonucunda;

1- Partinin 2009 yılı kesin hesabında gösterilen 38.997,97 TL gelir, 36.006,66 TL gider ile 2.991,31 TL nakit devrinin Hazineye gelir kaydedilenler dışında kalan bölümünün eldeki bilgi ve belgelere göre doğru, denk ve 2820 sayılı Siyasi Partiler Kanunu'na uygun olduğuna,

2- Kesin hesapta gösterilen ve belgelendirilmesi gerektiği halde belgelendirilmeyen genel merkeze ait 7.384,48 TL gider ve 7.271,3 TL gelir olmak üzere toplam 14.655,78 TL karşılığı Parti malvarlığının, 2820 sayılı Kanun'un 75. ve 76. maddeleri gereğince Hazineye gelir kaydedilmesi gerekmekte birlikte tasfiye süreci sonunda partinin bütün malvarlığının Hazineye geçmesi nedeni ile bu aşamada Hazineye gelir kaydedilmesine **KARAR VERİLMESİNE YER OLMADIĞINA**,

3- Mahkemeye istenen bilgilerin istendiği şekliyle verilmemesi, hesap verilebilir şekilde kayıt ve belge düzeninin oluşturulmaması, hesabın dışında gelir ve gider oluşturulması, inceleme ve araştırmayı engellemeye yönelik eylemler olduğundan 2820 sayılı Kanun'un 111. maddesinin (c)

Esas Sayısı:2010/35 (Siyasi Parti Mali Denetimi)

Karar Sayısı:2013/105

fıkrasına istinaden gerekli işlemlerin yapılmasını temin için Ankara Cumhuriyet Başsavcılığına suç duyurusunda bulunulmasına,

25.9.2013 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkanvekili	Başkanvekili	Üye
Serruh KALELİ	Alparslan ALTAN	Mehmet ERTEN
Üye	Üye	Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR	Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Zehra Ayla PERKTAŞ
Üye	Üye	Üye
Recep KÖMÜRCÜ	Burhan ÜSTÜN	Engin YILDIRIM
Üye	Üye	Üye
Nuri NECİPOĞLU	Hicabi DURSUN	Celal Mümtaz AKINCI
Üye	Üye	Üye
Erdal TERCAN	Muammer TOPAL	Zühtü ARSLAN